Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

(מאָנטאג-אויסגאַבע)

אויף דיזע צייטונג קאָנן מאַן יעדען טאָג
פּרענומערירען
אונד דער פּרענומעראַציאָנס-פּרייס
בעגינט מיט דעם עפּסאָנדע דעם
ערשטן בלאַטעס.

דיא רעדאַקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פּעסט
רעסטענאַסטע נו: 7.
וואָכען טאָג איך דיא פּרענומעראַציאָנסגעלדער צו ענטגען בעלעגען.
פּרענומעראַנטענאַמלער
ערהאַלטען 10% ראַבאַט.

דיעזעס בלאַטט ערשיינט
צוויימאָל וואָכענטליך
אונד קאָסטעט פיר
עסטערייך-אונגארן
גאַנציעריג 8 גולדען ע. וו.
האַלבייעריג 4 „ „ „
פיערטעל- 2 „ „ „

פיר אויסלאַנד
גאַנציעריג 9 גולדען עס. ווערט.
האַלבייעריג 4 „ 50 קרייצער
פיערטעל- 2 „ 25 „

אַנקאָנצען
אונד אָנזאַגען פּרייזאַ-אַנצייגען
ווערען מיט 10 קר. פאַר 6 שפאַלטען
פיינע פּעטיט-צייל בעצאָלט.

Nr. 14. זעכסטער יאָהרגאַנג פעסט, דאָנערשטאָג דאָ׳ד׳ל׳ד׳. Pest, den 16. Feber 1874.

אַן אונזערע ג׳ לעזער!

וויא עס שאַין דיא בוכדרוקערייא-פירמא אינזערע דעם הייטיגען בלאַטעס אנצייגט, האט אינזערע צייטונג איהרען דרוק-אָרט געענדערט: זיא ערשיינט געטליך ניכט מעהר אין אָפּען, זאָנדערן היער אין פעסט. ווענן איהר איגענערע אונד איסערע פאַרם, דער גיסטיגע אינהאַלט, זאַמען דרוק אונד דאס פאַפּיער גאַנץ דיעזעלבען געבליעבען זינד, זא גוטערהרט דאָך דיעזע אָרטס-פערענדערונג בעדייטענדע פאָרטהיילע.

דיא הייסט-אויפגאַבע אונזער צייטונג איזט דיא וויסענשאַפטליכע גיאַנציגען דעבאַטען מיטטהיילונג, אונזע פערשפּעטע גיאַנציגען לייבליכע אייגענע קלייגע, וועלכעס שאַין אויסער מאַרק געקאָמען מען איזט. דיא רעדאַקציאָן מיט דאַהער דען אָרט דער עראייגנעסע אונד דיא דרוקערייא אין אונדער געגרעט האבען, אונס דיא בעגלייטונגען שענדלי צו ערפאָלגען אונד דיא טייל אין דרוק צו געבען. —

פעסט איזט אינזערע הייסט- אונד דעוטשע שטאַדט אונד איהר דער מיטעלפּונקט דעם לאַנדעס: דאַהער איזט דער הייסטאַנד, אין וועלכעם אינזערע דעפּעשיען אונד בעריכטען שנעלער דער איזט דאס הייסט-לאַנדעס-טעלעגראַפּהענאַמט, וו דיא טעלעגראַפּהענען דעפּעשען איבער אַלע אינזערע אויסלענדישע עראייגנעסע אינלייטען אונד דאַהער איזט איהר דער הויפּטלאַגער דעס אינגאַרישען האַנדעלס.

עס וואר אונס דאַהער בזאַהער מיהיי-פאַלל אונד זעהר שווערעס, אַלס דיעזע פעסטער בעריכטע אין דיא אָגער פעסטענס-לייטערייא צו בעאַרבייטען; עס מוסטע דאַהער איהר אָפּט געשעהען, דאס בייפּעלטעזיינ מאַנכער נייעסטע הייבסטאַנס-בעריכט ערסט פאַר דאס שפּעטע בלאַטט צוריקגעבען מוסטע.

אונדעס זוינ נון פאַרשיעדענע איהר דיא הענגע אינזערעס בלאַטעס דענקען, וכסען זוינ אונס דאַהער איינע דרוקערייא איזט, וועלכע אין דער נעהע דעס טעלעגראַפען-אַמטעס אונד דעס הייבסטאַנדס אינ אַלע בון צייט דרוק-צייט דעס בלאַטעס איינלייפערנדע גאַבריכען לייפערן קאָנען. —

אונזער קאָנג אין פעסטערבורג.

דער נעגענוואַרטיגע בעזוך אינזערעס קאָנגס אין פעסטערבורג קאָנן פאַר אַלדעם אַלס אינע טראַט דער האַלבינסעל בעזאַכטעס ווערדען, דער רוסישע קאַיזער בעזוכטע פאַרשיעדענע אינזערען קאָנג, וועסאַהלב איהם יעטצע דער נעגענבעזוך צוריקגעשאַנקט ווירד; דאָך קאָנן מאַן דיעזער צווייא-קאַיזער-צוזאַמענקונפט יעדע אַנדערע בעדייטונג ניכט אבשפּרעכען.

וויא ווייט בעריכט אין פאַרגעס בלאַטט מיטטהיילען, האַבען אייניגע פראַנצאָזישע צייטונגען, דאס זיך עסטערייך מיט רוסלאַנד אונד פראַנקרייך גגעגען דייטשלאַנד פערבינדען ווערדען, דיעזע זיסע האַבען אירגען אבער בעריכטונג איזט אינגבעזאַטע אונד בעגאַמען. דיעזע מיינונג, מאַן קאָנן זיך האַבסטענס פאַן דיעזער צווייא-קאַיזער-צוזאַמענקונפט זיך פערשפּרעכען, דאס זיך דיעזע פערבינדונג אין דיעזע צייט אינגבעזאַטע ווירד, דאס אבזאַהרטס-ציכען ווירד געגעבען, דער קאַיזער פערזיכערט זיך

עסטערייך מיט דייטשלאַנד ניכט פערבינדען מיסען ווערדע, דא עס איך אַן רוסלאַנד איינען פרייזר האַבען ווירד. ווענן פראַנקרייך איינמאַל גגעגען דייטשלאַנד דען קריעג ערקלערען זאָלטע, דאַנן קאָנגט דער פאַרלאַ אינגעזעען, דאס רוסלאַנד אונד עסטערייך איך דער זייטע פראַנקרייכס שטעהען ווירדען.

דיעזע פאַרזיכער צוזאָגען שיינען אבער פערגעסען צו האַבען, דאס גגראַפע קאַיזער זיילהעלם אינזערען קאָנג מיט דעם קאַיזער פאַן רוסלאַנד איהם זאַגטע אונד בעפייערעטע; דיעזער עסטערייכיש-רוסישע פרייזשאַפטס-בונד איזט יא אין בערלין ווערדענד דער דרייא-קאַיזער-צוזאַמענקונפט גגעגלאַסען ווירדען! אייגע דיא מאַנכערלעי-מעגגונגען אין מעפּזיגעמבער 1872 דעפּעשען זיך דיא קאַיזער פאַן עסטערייך אונד רוסלאַנד שולדיגך זאַבאַרד דיא הענדע גגעגען פרייזעגס-בונדע גגעריכטע. דער פאַרגעזעטע בעזוך דעס רוסישען קאַיזערס אין ווען דיא ווערדע דיעזע דעס עסטערייכישען קאַיזערס נאַך פעסטערבורג ווירדען גגיר פאַן אייגער בעגיערדע דרייא-קאַיזער-צוזאַמענקונפט דער — אונד נוט דערפאַרען אַנדערע מאַן דעם אַלס אייגע בערשאַפט פיר דיא עראַהלונג דעס וועלט-פרייעדענס אנזעהען אונד מיט הערצלעכע שאַדענפרייד בעגרייסען.

אין אַלדען צייטען דאַמען דיא קאַנגע גגיר מיט אירהען אַנגעגען צוזאַמען, וויא זיא אַלס פרייע גגעגאַנגעגשאַפטען; הייטיגע אבער זיך אַלדע מאַנכערלעי-מעגגונגען פרייע בעגעגנען דען פרייעדענס-צוזאַמענקונפט דער דרייא-קאַיזער גגעזיכטע, אינזער קאַיזער וואַרדיג דאַהער מיט גרויסער פרייע פאַן אייגער פעסטערבורגער בעגעגנונג דער אַלדע פרייע בעגעגנונג אין אַ פעל אַלדע צייט בעגעגנען. עס וויזיר ארט ניכט זא פעל אַלדע אַנדענקען זיינס הערצלעכע אין ווען געזאַגט האַבען. —

דאס פרייע עסטערייך-אונגארן זעהט מיט וואָהל אונגעדולד, דאס זיך דאַ בעשטעטיגאַנגלער מאַנאַרך מיט דעם רוסישען פאַלבסטהערשער בעגעגנעט; אבער ווענן דיא פעראַינגען שטאַטען גאַרדאַטעריכאַס, דיא דאַך דיא פרייעסטע דער אַלדע מעלטען, מיט רוסלאַנד בעפייערעט זיך דאַנגען, זא דאַנן עס איך עסטערייך-אונגארן, אונגעגנס איזט קאַיזער אַלעקסאַנדער, וועלכער דיא לייבאיינגעשאַפט אבשטאַמען, ניכט מעהר זא אַלדקסבערלעקער וויא עס קאַיזער ניקאָלאַוס וואר.

ניר דיא פאַלדען בעשעהען אונד זיך-פאַלאיזן האַבען אירזאַהע מיט דעם קאַיזער צוויא-קאַיזער-צוזאַמענקונפט אנגעפרעגען צו זיין, נאַמענלעך דיא פאַלדען ווערדען אירהע האַבען אונד דיא ווערדע-דעשעהעלונג אירהעס ערלבסטעגרייכען קאַנגעריכטעס ווערדע איך יאַהר-צעהנטע, פעלדלעכע איך יאַהר-הונדערטע הינטשטעבען מוסען; דענן דיא פרייעדענס, וועלכע זיך דעס קרעס-קריעגע צווישען רוסלאַנד אונד עסטערייך בעשטאַנד, איזט עעטצט ענגעלך גגעווען.

אויך דיא טרקייא בעפיכטעט פאַן דעזער צוויא-קאַיזער-צוזאַמענקונפט, דאס דיעזע ביידען מעכטע זיך פערבינדען ווערדען, אים דען טרקען אין דעס אייראָפּאַיישען אייגענס (מאַרגענלאַנדע) צו פערטייבען, אים זיך דאַנן מיט דער טרקייא טהיילען צו קאָנגען; אבער איך דיעזע בעפיכטונג איזט אינגבעגרינדעט, דענן בייא דער בערלינער דרייא קאַיזער צוזאַמענקונפט ווירדע דאַהאַן גגעשפּראָכען, דאס דיא טרקייא ווייטער זא בלייבען זאָלל וויא זיא איזט.

אַן אונזערע לעזער!

וויא עס שאַין דיא בוכדרוקערייא-פירמא אינזערעס הייטיגען בלאַטעס אנצייגט, האט אינזערע צייטונג איהרען דרוק-אָרט געענדערט: זיא ערשיינט געטליך ניכט מעהר אין אָפּען, זאָנדערן היער אין פעסט. ווענן איהר איגענערע אונד איסערע פאַרם, דער גיסטיגע אינהאַלט, זאַמען דרוק אונד דאס פאַפּיער גאַנץ דיעזעלבען געבליעבען זינד, זא גוטערהרט דאָך דיעזע אָרטס-פערענדערונג בעדייטענדע פאָרטהיילע.

דיא הייסט-אויפגאַבע אונזער צייטונג איזט דיא וויסענשאַפטליכע גיאַנציגען דעבאַטען מיטטהיילונג, אונזע פערשפּעטע גיאַנציגען לייבליכע אייגענע קלייגע, וועלכעס שאַין אויסער מאַרק געקאָמען איזט. דיא רעדאַקציאָן מיט דאַהער דען אָרט דער עראייגנעסע אונד דיא דרוקערייא אין אונדער געגרעט האבען, אונס דיא בעגלייטונגען שענדלי צו ערפאָלגען אונד דיא טייל אין דרוק צו געבען. —

פעסט איזט אינזערע הייסט- אונד דעוטשע שטאַדט אונד איהר דער מיטעלפּונקט דעם לאַנדעס: דאַהער איזט דער הייסטאַנד, אין וועלכעם אינזערע דעפּעשיען אונד בעריכטען שנעלער דער איזט דאס הייסט-לאַנדעס-טעלעגראַפּהענאַמט, וו דיא טעלעגראַפּהענען דעפּעשען איבער אַלע אינזערע אויסלענדישע עראייגנעסע אינלייטען אונד דאַהער איזט איהר דער הויפּטלאַגער דעס אונגאַרישען האַנדעלס.

עס וואר אונס דאַהער בזאַהער מיהיי-פאַלל אונד זעהר שווערעס, אַלס דיעזע פעסטער בעריכטע אין דיא אָגער פעסטענס-לייטערייא צו בעאַרבייטען; עס מוסטע דאַהער איהר אָפּט געשעהען, דאס בייפּעלטעזיינ מאַנכער נייעסטע הייבסטאַנס-בעריכט ערסט פאַר דאס שפּעטע בלאַטט צוריקגעבען מוסטע.

אונדעס זוינ נון פאַרשיעדענע איהר דיא הענגע אינזערעס בלאַטעס דענקען, וכסען זוינ אונס דאַהער איינע דרוקערייא איזט, וועלכע אין דער נעהע דעס טעלעגראַפען-אַמטעס אונד דעס הייבסטאַנדס אינ אַלע בון צייט דרוק-צייט דעס בלאַטעס איינלייפערנדע גאַבריכען לייפערן קאָנען. —

אַן אונזערע ג׳ לעזער!

וויא עס שאַין דיא בוכדרוקערייא-פירמא אינזערעס הייטיגען בלאַטעס אנצייגט, האט אינזערע צייטונג איהרען דרוק-אָרט געענדערט: זיא ערשיינט געטליך ניכט מעהר אין אָפּען, זאָנדערן היער אין פעסט. ווענן איהר איגענערע אונד איסערע פאַרם, דער גיסטיגע אינהאַלט, זאַמען דרוק אונד דאס פאַפּיער גאַנץ דיעזעלבען געבליעבען זינד, זא גוטערהרט דאָך דיעזע אָרטס-פערענדערונג בעדייטענדע פאָרטהיילע.

דיא הייסט-אויפגאַבע אונזער צייטונג איזט דיא וויסענשאַפטליכע גיאַנציגען דעבאַטען מיטטהיילונג, אונזע פערשפּעטע גיאַנציגען לייבליכע אייגענע קלייגע, וועלכעס שאַין אויסער מאַרק געקאָמען איזט. דיא רעדאַקציאָן מיט דאַהער דען אָרט דער עראייגנעסע אונד דיא דרוקערייא אין אונדער געגרעט האבען, אונס דיא בעגלייטונגען שענדלי צו ערפאָלגען אונד דיא טייל אין דרוק צו געבען. —

עס וואר אונס דאַהער בזאַהער מיהיי-פאַלל אונד זעהר שווערעס, אַלס דיעזע פעסטער בעריכטע אין דיא אָגער פעסטענס-לייטערייא צו בעאַרבייטען; עס מוסטע דאַהער איהר אָפּט געשעהען, דאס בייפּעלטעזיינ מאַנכער נייעסטע הייבסטאַנס-בעריכט ערסט פאַר דאס שפּעטע בלאַטט צוריקגעבען מוסטע.

אונדעס זוינ נון פאַרשיעדענע איהר דיא הענגע אינזערעס בלאַטעס דענקען, וכסען זוינ אונס דאַהער איינע דרוקערייא איזט, וועלכע אין דער נעהע דעס טעלעגראַפען-אַמטעס אונד דעס הייבסטאַנדס אינ אַלע בון צייט דרוק-צייט דעס בלאַטעס איינלייפערנדע גאַבריכען לייפערן קאָנען. —

אונזער קאָנג אין פעסטערבורג.

דער נעגענוואַרטיגע בעזוך אינזערעס קאָנגס אין פעסטערבורג קאָנן פאַר אַלדעם אַלס אינע טראַט דער האַלבינסעל בעזאַכטעס ווערדען, דער רוסישע קאַיזער בעזוכטע פאַרשיעדענע אינזערען קאָנג, וועסאַהלב איהם יעטצע דער נעגענבעזוך צוריקגעשאַנקט ווירד; דאָך קאָנן מאַן דיעזער צוויא-קאַיזער-צוזאַמענקונפט יעדע אַנדערע בעדייטונג ניכט אבשפּרעכען.

וויא ווייט בעריכט אין פאַרגעס בלאַטט מיטטהיילען, האַבען אייגע פראַנצאָזישע צייטונגען, דאס זיך עסטערייך מיט רוסלאַנד אונד פראַנקרייך גגעגען דייטשלאַנד פערבינדען ווערדען, דיעזע זיסע האַבען אירגען אבער בעריכטונג איזט אינגבעגאַנגען. דיעזע מיינונג, מאַן קאָנן זיך האַבסטענס פאַן דיעזער צוויא-קאַיזער-צוזאַמענקונפט זיך פערשפּרעכען, דאס זיך

30

קאיזערס אם האָפֿע אונזערעס געליעבטען הערר-שערס איזט דער איינדרוק דער פֿריינד-נאכבארליכען פֿערהעלטניססע בײדער רייכע אונד צוגלייך איינע פֿאָרדערונג דעס פֿריעדליכען צוזאממענלעבענס אונד דיעזעס גוטען פֿערהעלטניססעס. דיא דורך פֿערזאָנליכע צוזאממענקונפֿטע, דורך געגענזייטיגע בעזוכע אונד אָפֿטמאליגע פֿריינדשאפֿטס-בעווייזע צווישען פ ע ט ע ר ס ב ו ר ג, וויען, ב ע ר ל י ן אונד א י ט א ל י ע ן ערריכטעטע פֿריעדליכע איינהייט, בילדעט איין „פֿעסטונגס-פֿיערעק" פֿריעדליבענדער מאכטע, וועלכעס דיא רוהע אייראָפּאס אונד דיא אונגעשטאָרטע איננערע ענטוויקעלונג דער שטאאטען זיכערט. —

פֿערנער שרייבט איינע פעטערסבורגער צייטונג: וועגן דיא וויענער צייטונגען דיעזע צוזאממענקונפֿט אלס איין נייעס פּפֿאנד פֿיר דיא פֿאָרטדויער דעס אייראָפּעאישען פֿריעדענס אנזעהען, זאָ קאָנן מאן אין פעטערסבורג דאמיט איינפֿערשטאנדען זיין — אונד צוואר אין דעם זינגע, דאס רוסלאנד צו יעדער פֿריעדליכען פֿערהאנדלונג, צו יעדער פֿריינדשאפֿטליכען פֿערבינדונג, וועלכע פֿיר דיא פֿריעדליכע ענטוויקעלונג גאראנטירט, גערנע בערייט איזט.

איינע פּאַריזער צייטונג שרייבט: דיא גאנצע וועלט בריכט יעטצט דען פֿריעדען זעהר נאָטהווענדיג אונד דאס ציעל דער אייראָפּעאישען נאציאָנען דאַרף קיין אנדערעס זיין, אלס דער וועלטפֿריעדען אונד דיא אבשאפֿפֿונג דער שטעהענדען ארמעע. דיא רייזע דעס עסטערייכישען קאיזערס נאך פעטערסבורג קאָנן אויך קיין אנדערעס ציעל האבען אלס דיא אללגעמיינע ע נ ט ו ו א פֿ פֿ נ ו נ ג (דיא אבלעגונג דער וואפֿפֿען).

וויר געבען אונס דיעזער איבערטריעבענען האָפֿנונג ניכט הין, אונד ווירד ווערדען אן איינע אבשאפֿפֿונג דער שטעהענדען ארמעע נור דאנן גלויבען, ווען וויר זיא מיט אייגענען אויגען זעהען ווערדען. פֿאָרלויפֿיג ווירד איבעראלל גאנץ גוט אסטענטירט! —

דיא קריזיס.

אונזערע „אויסווערטיגע פּאָליטיק" האבען וויר בערייטס אין פֿאָרהערגעהענדעם ארטיקעל בעשפּראָכען, וואס נון אונזערע „איננערע פּאָליטיק" בעטריפֿפֿט, זאָ בעשטעהט דיעזע אויס לויטער קריזען: מיניסטער-קריזיס, פּארטייא-קריזיס, פּארלאמענטאַרישע קריזיס אונד פֿאָלקסווירטהשאַפֿטליכע קריזיס. סלאַווי בלייבט יא, סלאַווי בלייבט ניכט; יא פּארטייא-פֿוזיאָן, ניכט פּארטייא-פֿוזיאָן; דער רייכסטאג ווירד יא אויפֿגעלאָזט, דער רייכסטאג ווירד ניכט אויפֿגעלאָזט — אבער אללע דיעזע 3 קריזען ווירד פֿאָרט-

---

דען נייען פֿיעל פֿערשפּרעכענדען גרינדונגען אין שלעכטעם ענדע צו פֿערשפּרעכען. דאס פֿערטריען האטטע נון נאך אונד נאך צו שווינדען אנגעפֿאנגען אונד אנשטאטט „פֿערטריען" קאם דאס „מיסטרויען"!

באלד פֿינג עס אן, אן דער בארזע צו קראַכען, איין פֿאללען קאם נאך דעם אנדערען, דיא ביא-געזעללשאפֿטען מוסטען איהרע ארבייטען איינשטעללען, דיא אקציען וואורדען ווערטה-לאָז, דיא באנקען האָרטען אויף צו צאהלען, וועכסעל-שטובען, וועלכע דאס בלוט דער ארמען בעפֿאָלקערונג אויסזויגטען, וואורדען געשפּערט אונד דיא אייגענטהימער פֿערהאפֿטעט.

נון זאה אויך אונזער בערנהארד פ י נ ס ק י ר ב נ ע ר זיין ליעבעס ערוואָרבענעס פֿערמאָגען קראַכען געהען, דען זיין גאנצעס פֿערמאָגען בעשטאנד אויס גרינדונגען אונד אקציען, דאצו קאָנטע יעטצט ניעמאנד איינעם זאָלכען ליעבס-ווירדיגען מענשען וויא פינסקירבנער פֿערטרויען שענקען אונד ווער פֿאָן איהם צו פֿאָדערן האטטע, וואָללטע אויגענבליקליך זיין געלד צוריק האבען. דאדורך וואר ער געצוואונגען, זיינע ווערטה-פּאפּיערע אום יעדען פּרייז צו געלד צו מאכען אונד דא ער אויך איינמאל זאָ איינען אויספֿערקויף מאכטע, זאָ זאנק דיא קורזע ערסט רעכט געפֿאללען.

איינעס טאגעס קאם פינסקירבנער זעהר בלאס אונד וויא איין וואהנזינניגער אין דאס צימער זיינער פֿרויא אונד שריע: „אמאליע! דוא מוסט מיר העלפֿען, דען זאָנסט בין איך פֿערלאָרען!"

„—זאָ ווערדע עס שאָן מיט דיר אויס! (זאגטע אמאליע); דער באנקעראָט איזט אלזאָ פֿאָם שריאָגע געשטירצט וואָרדען?"

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

וועהרענד אין דען צייטונגען געשריעבען אונד געשטריטטען — נור דיא פֿערטע קריזיס, נעמליך דיא פֿאָלקסווירטהשאַפֿטליכע, ב ל י י ב ט אונד איזט לײדער אונבעשטרייטבאר!

„פּעשטי נאפּלאָ" שרייבט: איינע „קאָאַליציאָן" איזט ניכט מעגליך, טיסאַ קאָנן מיט שעננעי אין איינעם מיניסטעריום ניכט זיין, עבענזאָווענינג וויא ער פֿיר ליינאַי אין מיניסטער-קאָללעגע זיין קאָננטע. וויר זעהען אלזאָ, דאס וויר קיינע פֿעסטע רייכסטאגס-פּארטייא מיט איינעם שטארקען מיניסטעריום צוזאממענבריגנען — אונד זאָמיט ווערע נאך דיא אויס-איינאנדער-טרייבונג דעס גאנצען רייכסטאגעס אם בעסטען. דאס אונגליק היעבייא איזט נור, דאס באלד דיא „דעלעגאציאָן" צוזאממענטרעטען מוס אונד וויר ווערדען היעצו קיינע דעפּוטירטען אונד קיינע דעלעגירטען האבען. פֿרייליך קאָנן יעטצט נאך גאר ניכט געשעהען ביז ניכט אונזער קאָניג אויס פעטערסבורג צוריקקאממט. ביז דאהין אבער ווערע נאך איין מיטטעל צו פֿערזוכען. מאן וואַרטע נעמליך אב, וואס דיא 21-ער קאָממיסיאָן אויסמאכען ווירד, ווען נון איהר פּלאן גוט איזט, זאָ זאָלל איהן דיא דעאַק-פּארטייא אננעהמען אונד זיך אויף גרונד דיעזעס פּלאנעס צו איינער גראָססען פּארטייא פֿערבינדען, וועלכע אין אללען אנגעלעגענהייטען פֿעסט צוזאממענהאלטען זאָללע — אונד מיט איינער זאָלכען גראָססען דעפּוטירטען-מעהרהייט קאָננטען דער רייכסטאג אונד דיא מיניסטער פֿאָרטבעשטעהען.

פֿערשיעדענע נאַכריכטען.

* (געגען דאס ראבבינאטס-סעמינאריום.) אין דער זאַמסטאַג-זיטצונג דעס אונגארישען רייכסטאגעס ווערדען געוויהנליך דיא מיטטען געזאמעלטען פּעטיציאָנען, וועלכע אן דען רייכסטאג געריכטעט ווערדען; דיא מייסטען געהערען אין דער פֿאָרגעסטריגען זיטצונג וואָרען פֿאָן דען ארטהאָדאָקסען איזראעליטישען געמיינדען געגען דיא ערריכטונג איינעס ראבבינאטס-סעמינארס. זאָ איבערגאב באראָן פֿיל שעננע אין נאמען דער שעמניצער איזראעליטישען ארטהאָדאָקסען-געמיינדע אין אנגעלעגענהייט דער פֿערהינדערונג דעס איזראעליטישען שולפֿאָנדס, דער דעפּוטירטע אנטאָן זיטשי איבערגאב אין נאמען דער פּאַפּאַער ארטהאָדאָקסען-געמיינדע אין אנגעלעגענהייט דער ערריכטונג דעס ראבבינאטס-סעמינארס. דער דעפּוטירטע אנטאָן שטעגערער רייכטע וויעדער אין נאמען דעס פֿעריינטען דער קאָנגרעס-אנשטאַלט אין פּ י ר דיא ערריכטונג איינעס סעמינאריומס.— אלס דיעזע געזאמעלטע פּעטיציאָנען אויפֿגעלעזען וואָרען, ערהאב זיך אנטאָן זיטשי אונד זאגטע: אין בעצוג אויף דאס זאָעבען פֿאָן מיר איבערגעבענע געזוך האבע איך איינע אנפֿראגע אן דען העררן קולטוס-מיניסטער צו ריכטען. איך האָפֿע, דאס זיינע אנטוואָרט צאהלרייכע מיטבירגער בערוהיגען ווירד. דער רייכסטאג האט בעשטימט איינע קאָממיסיאָן צור רעגעלונג דער פֿערהעלטניססע צווישען רעליגיאָן אונד שטאאט ענטזענדעט אונד איך האָפֿע, דאס דיא אנטוואָרט דיעזע אנגעלעגענהייט אום איינען שריטט פֿאָרווערטס ברינגען ווערדע. עס איזט דעם געעהרטען הויזע בעקאננט, דאס אין אונגארן צווייערליא איזראעליטישע געמיינדען עקסיסטירען, נעמליך דיא ארטהאָדאָקסען אונד דיא זאָגענאננטען פֿאָרטשריטטס-געמיינדען. עס איזט יעטצט ניכט אן דער צייט אונד עס איזט היער אויך ניכט אם פּלאטצע, איך נור איין וואָרט איבער דאס פֿאָרצוגס-רעכט דער איינען אָדער דער אנדערען פּארטייא צו אויסערן, עבענזאָווענינג שיקט עס זיך פֿיר מיך, אונזערע מיינונג פֿיר דיא איינע אָדער פֿיר דיא אנדערע פּארטייא אויסצושפּרעכען; דען דער רייכסטאג האט בלאָס מיט דעם שטאאטס-רעכטע אונד מיט דעם געזעטצע צו טהון אונד ניכט מיט דער רעליגיאָן. דא עס זיך אבער היער אום איינע געלד-אנגעלעגענהייט האנדעלט נעמליך אום דען גראָססען איזראעליטישען שול-פֿאָנד, בין איך זאָ פֿרייא, אן דען העררן קולטוס-מיניסטער פֿאָלגענדע פֿראגען צו ריכטען: 1) וועלכען שטאנד-פּונקט נימט דיא רעגירונג געגענאיבער דען יעטצט אין אונגארן עקסיסטירענדען צווייערליא איזראעליטישען געמיינדען איין? 2) דורך ווען אונד מיט וועלכעם נוטצען ווירד יענער געמיינזאמע פֿאָנד פֿערוואלטעט, וועלכער פֿאָנגענעראל ה א י נ ו י אויף אללע אונגארישען יודען וועגען איהרער טהיילנאהמע אן דער 1848-ער רעוואָלוציאָן אלס קריעגס-קאָנטריבוציאָן אויפֿערלעגט אונד נאכהער פֿאָן זיינער מאיעסטעט גנעדיגסט וויעדער צוריקגעגעבען וואורדע? 3) איזט עס וואהר, דאס דיעזער פֿאָנד וואהל פֿיר דיא שול-צוועקע דער איזראעליטישען געמיינדען פֿערוועגדעט ווירד, אבער אָהנע ריקזיכט אויף דאס צאהלענפֿערהעלטניס דער בעטרעפֿפֿענדען פּארטייא-מיטגליעדער, זאָנדערן דאס איינע פּארטייא צו פֿיעל אונד דיא אנדערע זאָפֿיעל אלס גאר ניכטס בעקאממט? 4) איזט עס וואהר, דאס יעטצט דיעזער שול-פֿאָנד צור ערריכטונג איינעס ראבבינאטס-סעמינארס פֿערוועגדעט ווירד, אָהנע איינווילליגונג אונד אָהנע בעפֿראגונג דער ארטהאָדאָקסען? — (וויר ווינשען נון דיא באלדיגע אנטוואָרט דעס מיניסטערס פֿיר קולטוס אונד אונטערריכט אין דיעזער אנגעלעגענהייט צו הערען.)

* (ד א ס ר א ב ב י נ א ט ס-ס ע מ י נ א ר ה א ט ש אָ ן א י י נ ע ן פּ ר אָ פֿ ע ס אָ ר.) וועהרענד דיא ביא-קאָממיסיאָן דיעזעס סעמינארס פֿאָן דער שטאדט נאך קיינען בעגרינדעטען אייפֿטרייבען קאָנן אונד וועהרענד דער רייכסטאג דאס היעצו ערפֿאָרדערליכע געלד נאך גאר ניכט בעווילליגטע, וויס שאָן דיא „נייע פֿרייע פּרעססע" צו מעלדען, דאס הערר ראבבינער פֿ ל י ס י נ (עהעמאליגער ראבבינער אין פֿריישטאדטל אונד יעטצט ראבבינאטס-אסעסאָר אין וויען) דיא בערופֿונג צום פּראָפֿעססאָר פֿיר „גמרא" אונד „שלחן ערוך" אן דיעזער אנשטאלט ערהאלטען האטטע.

* (ר א ט ה ש י ל ד ס „ל ו י ה".) אויס לאָנדאָן ווירד אם 11. פֿעבער פֿאָלגענדעס געשריעבען: אויף דעם איזראעליטישען בעגראבניס-פּלאטצע וואורדע געסטערן פֿאָרמיטטאגס אונטער צאהלרייכער טהיילנאהמע דער בעפֿאָלקערונג דיא לייכע דעס פֿערשטאָרבענען באראָנס מאיר פֿאָן ראטהשילד צור רוהע בעשטאטטעט. — דער בעגרעבניס-פּלאטץ (בית עלמין) איזט צימליך נייא אונד וואורדע ערסט אם 4. אָקטאָבער 1873 צו איינעם פֿריעדהאָפֿע פֿערוועגדעט. דיא בעשטאטטונג וואר שטרענגע נאך דען יידישען געברייכען, דא דער פֿערשטאָרבענע איין כהן איזט, זאָ דורפֿטע ניכט ער, זאָנדערן דיא ראבבינער א ש ע ר אונד א ר ט א ר מוסטען דען „הספד" מאכען. דער ערסטע לייך-טראגענדע (נושא המטה) וואר דער ברודער דעס פֿערשטאָרבענען, אנטאָן ראטהשילד. באראָן ליאָנעל ראטהשילד וואר דורך קראַנקהייט פֿערהינדערט אן דער לויה טהיילצונעהמען, דאגעגען וואורדען דאבייא זיינע זאָהנע, עבענזאָ וויא אללע איבריגע לאָנדאָנער ראטהשילד'ס. באראָן פֿערדינאַנד פֿאָן ראטהשילד וואר אויס פּאַריז צום בעגרעבניססע העריבערגעקאממען. דער געזאנדטע פֿאָן בראזיליען, הערר פֿאָן גאָלדשמידט, באראָן וואָרמס אונד פֿיעלע אנגעזעהענע יודען אונד ניכט-יודען וואָרען ביא דער לויה. נאך דעם מאָרטעג-וואגען פֿוהרען אויך דיא עקוויפּאַשען דעס העסישען, באיערישען געזאנדטען אונד דעם הערצאָגס פֿאָן וועללינגטאָן. פֿאָראן גינג איינע גראָססע אנצאהל יידישער שול-קינדער. דער ארון (וואָרט) טרוג נאר קיינע אויפֿשריפֿט. דער ראבבינער זאגטע אין זיינעם „הספד" פֿאָלגענדעס: „ער איזט ניכט טאָדט, ער ווירד פֿערנער אונטער אונס לעבען. איך וויניגסטענס קאָנן פֿערזיכערן, דאס זיין אנדענקען אין מיר אונד אין צאהללאָזען אנדערען פֿאָרטלעבען ווירד, אונד דאס ווירד טעגליך בעטען ווערדען, דאס גאָטט איהן אין זיינע גנאדע אויפֿנעהמע." וויא עס הייסט, איזט פֿאָן דיעזעם ראטהשילד קיין זאָ גראָססעס פֿערמאָגען צוריקגעבליעבען, וויא מאן ערוואַרטעט האטטע, עס זאָלל אינדעססען איבער דרייא מיללאָנען שטערלינג (דאס הייסט איבער 30 מיללאָנען גולדען) בעטראגען. — — נון דיא ארמען יתומים ווערדען האבען, וואָפֿאָן צו לעבען! —

דיעס איזט דאס לעטצטע צוגעשיקטע בלאטט פֿיר דיאיעניגען, דערען פּרענומעראַציאָנס-טערמין אם 15. פֿעבער אבגעלויפֿען איזט, אָהנע דיעזעלבען ערנייערט צו האבען.

פאָר דער קאָזער, גרוסט דיא אַנזעוגערן, דיא מיט שטרטשען האַכדפּן אידרע גלוקוגשע צור דיזע דאַרבראַכטען. דער קאָזער בלעב איך דען שטעגען דעם וואַנאַגס זא לאַנגע דער צוג דורך דען באַהנהאָף פאָזר. אונד דיא קאָזער וויכטע אימער גרוסעגר, זא לאַנגע דיא גור דען קאָזער זעזען קאַנגטע, דאַנן גנג זיא מיט דער גראַפן אַרדאַש אין דען וואַרטע-סאַלאָן צוריק.

דער האַפ-צוג בעשטאַנד אוס 2 מאַשינען, 1 דורעקגאַנגס-וואַגען, 3 גלעפּאַקס-וואַגען, 3 האַפ-סאַלאָן-וואַגען, 2 וואַנאַגס עסטער קלאַסע, 3 סאַלאָן-וואַגען עסטער קלאַסע אונד 2 וואַנאַגס צוויטער קלאַסע. אַלע וואַגען זער גוט געדיגט. אין האַפ-סאַלאָן-וואַגען וואַר אין אינגען שפּייז-זאַאל אומגעאַרבעלט אונד איזט מיט פאַלדשטעדיגע גערעקטער טאַפעל פאַן ווייסן אַבגעגאַנגען.

דא גיבט עס פאַר אינגען טאַגען דיא גייע 2400 פיס לאַנגע נאַרבראַדט-בריקע אונדער דער אַנגע פעסטע וויאַדע, זא בעפאַל דער קאָזער, דאַס דער צוג ביא דער גיבט בריקע דער נאַרבראַדט שטעגען בלייבט. דער קאָזער איזט איך אויסגע-שטעגען אונד בעוויגטע דיא בריקע, וועלבע איך דאַס פיאַכפאַלדסטע געשמוקט וואַר.

* * *

אינדער דיא וויטער-פיהרונג דעם קאָזערס זער פאַלגענדע טעלעגראַפיע דעפעשען אינגעראַפפן:

ג ר אַ ז ע 12. פעברע. דער מאַרגענטע דער קאָזער פאַן עסטערייך איזט אוס 11 אוהר 20 מינוטען נאַכדעם דער דורכגעפיהרט. דער קאָזער וואַרדע איך דען באַהנהאָפן, וועלבע פעסטליך פלעגגטעם וואַרען, פאַן דען בעגלייטונג אונד אייגער באַהנהייטען פאַלקסמענגע לעבהאַפט בעגריסט. דיא איך דען באַהנהאָפן אַפּגעשטעלטען מוזיק-מאַעלדונג שפּיעלטען בייא דער אַנקונפט אונד אַב-פאַהרט דיא עסטערייכישע פאַלקס-הימנע. דיא לאַנד-לעוטען פיהרטען דיא אַנקונפט דעם קאָזערס פאַר דען דאַרפען מיט פאַרקען. דיא לו-מיטען דאַפ-לייטע, וועלבע דיזער דיא אַנקונפט דעם קאָזערס פאַנען אויף פיהרטען, וואַרען פאַן דעם גענעראַל-אַדיוטאַנטען עפּפּאַנגען, וועלבער דיזעלבען בייא דער וואַרטע דעם קאָזער פאַר-שטעלטען וואַר.

ו ו אַ ר ש ו ו 12-טען פעברע. קאָזער פראַנץ יאָזעף איזט אוס בעסטען וואַהלען אוס 7 אוהר פיהרט דער אינגעראַפפן. דער קאָזער וואַר אין דיא אַנפאַרט וועגען דעם דעוטשען פאַנען-זעזע-רעגיאַמענטס אונד דעם אַנקונפט דעם קאָזערס פאַנען אויף דער אַנקונפט-פלאַטץ. דער קאָזער וואַר אין דיא אַנפאַרט וועגען דעם גרעניצ-פאַלאַסטס, פאַן דער פעסטונג וואַרטען 21 מאַלאַנגעשאַסען אַבגעפייערט אונד דיא קאָזערלעכע-עסטערייכישע פאַהנע וואַרדע איך דערגעגאַנגען.

דאַס פראַנאַס פיר דיא פעסטלעכקייטען וועלכע דעם אייגענטהאַלטעס דעם קאָזערס פראַנץ יאָזעף אין פעסטערסבורג איזט אַלגעגעבען: אַם 14. פעברואַר אין מילשטערשטעטע, אַם 15. מילשטער-פאַראַדע אונד מאַהלצייט אים וויגטער-פאַלאַסט, אַם 16. האַפ-באַלל, אַם 17. מאַהלצייט בייא עסטערייכישען גע-זאַנדטען, אַם 18. יאַגד, אַם 19. האַפ-קאָנצערט. — דיא אַם הייסט ווערד דער קאָזער ערסט אַנפאַנגס מערץ נאַך ווען צוריקקייזען.

פ ע ב ר ו אַ ר ג, 14-טען פעברע. דער קאָזער פאַן עסטערייך בעזוכטע הייטע פאַרמיט-טאַגס דאַס גראַב דעם קאָזערס ניקאָלאַוס אונד לעי-טע אויף דאַסזעלבע אייגען לאַנדעער-קראַנץ גיע-דער, דאַנן בעזוכטע ער אַללע רוסישען פרינצען (פראַס-פיהרטען) אונד דיא אַבגעגען מיטגליעדער דער רוסישען קאָזער-פאַמיליע וויא איך דיא אַנ-ווענדען פרעמדען פרינצען אונד דיא גענאַנדטען דער איסלענדישען מעכטע. דער רוסישע קאָזער, וועלבער פאַר אייגען קרעגליך וואַר, איזט גן פאַן זיינער קראַנקהייט פאַללקאַמען דערגע-שטעללט. —

* * *

דיא „שפּענגערישע צייטונג" (דאַס בלאַטט דעם קאָזערס וועלטעלס) בעשפּריכט דיא הייטע אינזעראַטס קאָזערס פאַללגעדערמאַסען: ערסט נאַך מערדערען בישטערן עראַהרונגען איזט עסטערייך צור אייזזיכט גע-קאַמען, דאַס איין געאייגנעטעס רוסישלאַנד איזט איין געאייגנעטעס איטאַליען פיר עסטערייך ווי. עסטערייך שוואַנקט מעהרערע אַהרע צוישען דער הינגיגונג צו רוסלאַנד אונד צווישען דער הינגיגונג צו פראַנקרייך, אונד גן עטשט הויס ערסט עסטערייך, מיט וועם עס האַלטען זאַלל. גראַף אַנדראַשי דאַס אַלזאָ דיא עסטערייכ-אונגאַרישע פאָלטיק איך דען דעמטען וועג גע-בראַכט. אַלס זיך עסטערייך מיט אונגאַרן אייס-געגליכען האַטטע, דא גלויבטע מאַן, דאַס דעזער אינסולטיך דורעקע גענען פרייסען געלייכטעט איזט — אונד עטפּגע דייזע דער אונגאַרן אונד דער עיגענמא-לעע הויסע-פיהר אַנדראַשי מיט קאָזער פראַנץ יאָזעף נאַך פעטערסבורג, אים דאָרט מיט דעם עס-טערייך-פיגלכען גאַרטשאַפט איגע פייעלעכע-פאָלטיק צו בעשפּרעכען! —

דיא אַמטליכע „פעטערסבורגער צייטונג" שרייבט אום ע ר ס ט ע נ מ אַ ל ע וויילט אין קאָזער פאַן עסטערייך אין דער דו פּעטשאַדט דעם רוסישען הייליגען פאַטערלאַנד אין אינזערן שטראַסען דיא שוואַרצ-געלבען פאַהנען געבען דען רוסישען. (קאָזער אַנדרעאַס II. דאַסטע וואַהל שאַן אינטס דיא רוסישע קאָזערין קאַטהאַרינא אין פעטערסבורג. בעזוכט אבער דאַמאַלס וואַר אַזעף נאַך גיין קאָזער.) דער בעזוך דעם מעכטיגען אונד עלדען עסטערייכישען קאַנצלערס אונד פעלדמאַרשאַלס דער קאָזערס פראַנץ יאָזעף אין פעטערסבורג: אַם 14. מילשטער-פאַראַדע אונד פעכער טהעאַטער, אַם 15. מילשטער-פאַראַדע אונד מאַהלצייט אים וויגטער-פאַלאַסט, אַם 16. האַפ-באַלל, אַם 17. מאַהלצייט בייא עסטערייכישען גע-זאַנדטען, אַם 18. יאַגד, אַם 19. האַפ-קאָנצערט. — דיא אַם הייסט ווערד דער קאָזער ערסט אַנפאַנגס מערץ נאַך ווען צוריקקייזען.

פ ע ב ר ו אַ ר ג, 14-טען פעברע. דער קאָזער פאַן עסטערייך בעזוכטע הייטע פאַרמיט-טאַגס דאַס גראַב דעם קאָזערס ניקאָלאַוס אונד לעי-טע אויף דאַסזעלבע איגען לאַרבעער-קראַנץ גיע-דער, דאַנן בעזוכטע ער אַללע רוסישען פרינצען (פראַס-פיהרטען) אונד דיא אַבגעגען מיטגליעדער דער רוסישען קאָזער-פאַמיליע וויא איך דיא אַנ-ווענדען פרעמדען פרינצען אונד דיא גענאַנדטען דער איסלענדישען מעכטע. דער רוסישע קאָזער, וועלבער פאַר איגענען קרעגליך וואַר, איזט גן פאַן זיינער קראַנקהייט פאַללקאַמען דערגע-שטעללט. —

דיא „שפּענגערישע צייטונג" (דאַס בלאַטט דעם קאָזערס וועלטעלס) בעשפּריכט דיא הייטע אינזעראַטס קאָזערס פאַללגעדערמאַסען: ערסט נאַך מערדערען בישטערן עראַהרונגען איזט עסטערייך צור אייזזיכט גע-קאַמען, דאַס איין געאייגנעטעס רוסישלאַנד איזט איין געאייגנעטעס איטאַליען פיר עסטערייך ווי. עסטערייך שוואַנקט מעהרערע אַהרע צוישען דער הינגיגונג צו רוסלאַנד אונד צווישען דער הינגיגונג צו פראַנקרייך, אונד גן עטשט הויס ערסט עסטערייך, מיט וועם עס האַלטען זאַלל. גראַף אַנדראַשי דאַס אַלזאָ דיא עסטערייכ-אונגאַרישע פאָלטיק איך דען דעמטען וועג גע-בראַכט. אַלס זיך עסטערייך מיט אונגאַרן אייס-געגליכען האַטטע, דא גלויבטע מאַן, דאַס דעזער אינסולטיך דורעקע גענען פרייסען געלייכטעט איזט — אונד עטפּגע דייזע דער אונגאַרן אונד דער עיגענמא-לעע הויסע-פיהר אַנדראַשי מיט קאָזער פראַנץ יאָזעף נאַך פעטערסבורג, אים דאָרט מיט דעם עס-טערייך-פיגלכען גאַרטשאַפט איגע פייעלעכע-פאָלטיק צו בעשפּרעכען! —

דיא אַמטליכע „פעטערסבורגער צייטונג" שרייבט אום ע ר ס ט ע נ מ אַ ל ע וויילט אין קאָזער פאַן עסטערייך אין דער דו פּעטשאַדט דעם רוסישען הייליגען פאַטערלאַנד אין אינזערן שטראַסען דיא שוואַרצ-געלבען פאַהנען געבען דען רוסישען. (קאָזער אַנדרעאַס II. דאַסטע וואַהל שאַן אינטס דיא רוסישע קאָזערין קאַטהאַרינא אין פעטערסבורג. בעזוכט אבער דאַמאַלס וואַר אַזעף נאַך גיין קאָזער.) דער בעזוך דעם מעכטיגען אונד עלדען עסטערייכישען קאַנצלערס אונד פעלדמאַרשאַלס דער קאָזערס פראַנץ יאָזעף אין פעטערסבורג איזט אַלגעגעבען: אַם 14. מילשטער-פאַראַדע אונד פעכער טהעאַטער, אַם 15. מילשטער-פאַראַדע אונד מאַהלצייט אים וויגטער-פאַלאַסט, אַם 16. האַפ-באַלל, אַם 17. מאַהלצייט בייא עסטערייכישען גע-זאַנדטען, אַם 18. יאַגד, אַם 19. האַפ-קאָנצערט. — דיא אַם הייסט ווערד דער קאָזער ערסט אַנפאַנגס מערץ נאַך ווען צוריקקייזען.

פ ע ב ר ו אַ ר ג, 14-טען פעברע. דער קאָזער פאַן עסטערייך בעזוכטע הייטע פאַרמיט-טאַגס דאַס גראַב דעם קאָזערס ניקאָלאַוס אונד לעי-טע אויף דאַסזעלבע איגען לאַרבעער-קראַנץ גיע-דער, דאַנן בעזוכטע ער אַללע רוסישען פרינצען (פראַס-פיהרטען) אונד דיא אַבגעגען מיטגליעדער דער רוסישען קאָזער-פאַמיליע וויא איך דיא אַנ-ווענדען פרעמדען פרינצען אונד דיא גענאַנדטען דער איסלענדישען מעכטע. דער רוסישע קאָזער, וועלבער פאַר איגענען קרעגליך וואַר, איזט גן פאַן זיינער קראַנקהייט פאַללקאַמען דערגע-שטעללט. —

* * *

דיא „שפּענגערישע צייטונג" (דאַס בלאַטט דעם קאָזערס וועלטעלס) בעשפּריכט דיא הייטע אינזעראַטס קאָזערס פאַללגעדערמאַסען: ערסט נאַך מערדערען בישטערן עראַהרונגען איזט עסטערייך צור אייזזיכט גע-קאַמען, דאַס איין געאייגנעטעס רוסישלאַנד איזט איין געאייגנעטעס איטאַליען פיר עסטערייך ווי. עסטערייך שוואַנקט מעהרערע אַהרע צוישען דער הינגיגונג צו רוסלאַנד אונד צווישען דער הינגיגונג צו פראַנקרייך, אונד גן עטשט הויס ערסט עסטערייך, מיט וועם עס האַלטען זאַלל. גראַף אַנדראַשי דאַס אַלזאָ דיא עסטערייכ-אונגאַרישע פאָלטיק איך דען דעמטען וועג גע-בראַכט. אַלס זיך עסטערייך מיט אונגאַרן אייס-געגליכען האַטטע, דא גלויבטע מאַן, דאַס דעזער אינסולטיך דורעקע גענען פרייסען געלייכטעט איזט — אונד עטפּגע דייזע דער אונגאַרן אונד דער עיגענמא-לעע הויסע-פיהר אַנדראַשי מיט קאָזער פראַנץ יאָזעף נאַך פעטערסבורג, אים דאָרט מיט דעם עס-טערייך-פיגלכען גאַרטשאַפט איגע פייעלעכע-פאָלטיק צו בעשפּרעכען! —

דיא אַמטליכע „פעטערסבורגער צייטונג" שרייבט אום ע ר ס ט ע נ מ אַ ל ע וויילט אין קאָזער פאַן עסטערייך אין דער דו פּעטשאַדט דעם רוסישען הייליגען פאַטערלאַנד אין אינזערן שטראַסען דיא שוואַרצ-געלבען פאַהנען געבען דען רוסישען. (קאָזער אַנדרעאַס II. דאַסטע וואַהל שאַן אינטס דיא רוסישע קאָזערין קאַטהאַרינא אין פעטערסבורג. בעזוכט אבער דאַמאַלס וואַר אַזעף נאַך גיין קאָזער.) דער בעזוך דעם מעכטיגען אונד עלדען עסטערייכישען קאַנצלערס אונד פעלדמאַרשאַלס דער קאָזערס פראַנץ יאָזעף אין פעטערסבורג איזט אַלגעגעבען: אַם 14. מילשטער-פאַראַדע אונד פעכער טהעאַטער, אַם 15. מילשטער-פאַראַדע אונד מאַהלצייט אים וויגטער-פאַלאַסט, אַם 16. האַפ-באַלל, אַם 17. מאַהלצייט בייא עסטערייכישען גע-זאַנדטען, אַם 18. יאַגד, אַם 19. האַפ-קאָנצערט. — דיא אַם הייסט ווערד דער קאָזער ערסט אַנפאַנגס מערץ נאַך ווען צוריקקייזען.

פאָלליעטאָן.

הבל הבל

(פ אָ ר ס ו ע ס צ ו נ ג.)

גן אַללגט דיא נעשיכטע דעם „גראַפען קראַכס" אין ווען — ווען אויך ווער צוים דיא אייזאַטץ אונד עטשטעגונג דעמע קראַנגס אויסזעהלדן עקרלעטען אונד שלעטען, זא וואַללען ווי דאָך דיא ווייטערע אויסאַנאַ-דערגעטען דיזער קראַכ-געשיכטע דעם שוויטער דעמען וואַנאַגס אינגעראַפען. דא דיזעלבע צום פעטשטעריסטע דער ווייטערן וואַרטע.

דער האַפ-צוג בעשטאַנד אוס 2 מאַשינען, 1 דורעקגאַנגס-וואַגען, 3 גלעפּאַקס-וואַגען, 3 האַפ-סאַלאָן-וואַגען, 2 וואַנאַגס עסטער קלאַסע, 3 סאַלאָן-וואַגען עסטער קלאַסע אונד 2 וואַנאַגס צוויטער קלאַסע. אַללע וואַגען ווי גוט געדיגט. אין האַפ-סאַלאָן-וואַגען וואַר אין אינגען שפּייז-זאַאל אומגעאַרבעלט אונד איזט מיט פאַלדשטעדיגע גערעקטער טאַפעל פאַן ווייסן אַבגעגאַנגען.

דא גיבט עס פאַר אינגען טאַגען דיא גייע 2400 פיס לאַנגע נאַרבראַדט-בריקע אונדער דער אַנגע פעסטע וויאַדע, זא בעפאַל דער קאָזער, דאַס דער צוג ביא דער גיבט בריקע דער נאַרבראַדט שטעגען בלייבט. דער קאָזער איזט איך אויסגע-שטעגען אונד בעוויגטע דיא בריקע, וועלבע איך דאַס פיאַכפאַלדסטע געשמוקט וואַר.

* * *

אינדער דיא וויטער-פיהרונג דעם קאָזערס זער פאַלגענדע טעלעגראַפיע דעפעשען אינגעראַפפן:

ג ר אַ ז ע 12. פעברע. דער מאָרגענטע דער קאָזער פאַן עסטערייך איזט אוס 11 אוהר 20 מינוטען נאַכדעם דער דורכגעפיהרט. דער קאָזער וואַרדע איך דען באַהנהאָפן, וועלבע פעסטליך פלעגגטעם וואַרען, פאַן דען בעגלייטונג אונד אייגער באַהנהייטען פאַלקסמענגע לעבהאַפט בעגריסט. דיא איך דען באַהנהאָפן אַפּגעשטעלטען מוזיק-מאַעלדונג שפּיעלטען בייא דער אַנקונפט אונד אַב-פאַהרט דיא עסטערייכישע פאַלקס-הימנע. דיא לאַנד-לעוטען פיהרטען דיא אַנקונפט דעם קאָזערס פאַר דען דאַרפען מיט פאַרקען. דיא לו-מיטען דאַפ-לייטע, וועלבע דיזער דיא אַנקונפט דעם קאָזערס פאַנען אויף פיהרטען, וואַרען פאַן דעם גענעראַל-אַדיוטאַנטען עפּפּאַנגען, וועלבער דיזעלבען בייא דער וואַרטע דעם קאָזער פאַר-שטעלטען וואַר.

ו ו אַ ר ש ו ו 12-טען פעברע. קאָזער פראַנץ יאָזעף איזט אוס בעסטען וואַהלען אוס 7 אוהר פיהרט דער אינגעראַפפן. דער קאָזער וואַר אין דיא אַנ-פאַרט וועגען דעם דעוטשען פאַנען-זעזע-רעגיאַמענטס אונד דעם אַנקונפט דעם קאָזערס פאַנען אויף דער אַנקונפט-פלאַטץ. דער קאָזער וואַר אין דיא אַנ-פאַרט וועגען דעם גרעניצ-פאַלאַסטס, פאַן דער פעסטונג וואַרטען 21 מאַלאַנגעשאַסען אַבגעפייערט אונד דיא קאָזערלעכע-עסטערייכישע פאַהנע וואַרדע איך דערגעגאַנגען.

דאַס פראַנאַס פיר דיא פעסטלעכקייטען וועלכע דעם אייגענטהאַלטעס דעם קאָזערס פראַנץ יאָזעף אין פעטערסבורג איזט אַלגעגעבען: אַם 14. מילשטער-פאַראַדע אונד פעכער טהעאַטער, אַם 15. מילשטער-פאַראַדע אונד מאַהלצייט אים וויגטער-פאַלאַסט, אַם 16. האַפ-באַלל, אַם 17. מאַהלצייט בייא עסטערייכישען גע-זאַנדטען, אַם 18. יאַגד, אַם 19. האַפ-קאָנצערט. — דיא אַם הייסט ווערד דער קאָזער ערסט אַנפאַנגס מערץ נאַך ווען צוריקקייזען.

פ ע ב ר ו אַ ר ג, 14-טען פעברע. דער קאָזער פאַן עסטערייך בעזוכטע הייטע פאַרמיט-טאַגס דאַס גראַב דעם קאָזערס ניקאָלאַוס אונד לעי-טע אויף דאַסזעלבע איגען לאַרבעער-קראַנץ גיע-דער, דאַנן בעזוכטע ער אַללע רוסישען פרינצען (פראַס-פיהרטען) אונד דיא אַבגעגען מיטגליעדער דער רוסישען קאָזער-פאַמיליע וויא איך דיא אַנ-ווענדען פרעמדען פרינצען אונד דיא גענאַנדטען דער איסלענדישען מעכטע. דער רוסישע קאָזער, וועלבער פאַר איגענען קרעגליך וואַר, איזט גן פאַן זיינער קראַנקהייט פאַללקאַמען דערגע-שטעללט. —

דיא „שפּענגערישע צייטונג" (דאַס בלאַטט דעם קאָזערס וועלטעלס) בעשפּריכט דיא הייטע אינזעראַטס קאָזערס פאַללגעדערמאַסען: ערסט נאַך מערדערען בישטערן עראַהרונגען איזט עסטערייך צור אייזזיכט גע-קאַמען, דאַס איין געאייגנעטעס רוסישלאַנד איזט איין געאייגנעטעס איטאַליען פיר עסטערייך ווי. עסטערייך שוואַנקט מעהרערע אַהרע צוישען דער הינגיגונג צו רוסלאַנד אונד צווישען דער הינגיגונג צו פראַנקרייך, אונד גן עטשט הויס ערסט עסטערייך, מיט וועם עס האַלטען זאַלל. גראַף אַנדראַשי דאַס אַלזאָ דיא עסטערייכ-אונגאַרישע פאָלטיק איך דען דעמטען וועג גע-בראַכט. אַלס זיך עסטערייך מיט אונגאַרן אייס-געגליכען האַטטע, דא גלויבטע מאַן, דאַס דעזער אינסולטיך דורעקע גענען פרייסען געלייכטעט איזט — אונד עטפּגע דייזע דער אונגאַרן אונד דער עיגענמא-לעע הויסע-פיהר אַנדראַשי מיט קאָזער פראַנץ יאָזעף נאַך פעטערסבורג, אים דאָרט מיט דעם עס-טערייך-פיגלכען גאַרטשאַפט איגע פייעלעכע-פאָלטיק צו בעשפּרעכען! —

דיא אַמטליכע „פעטערסבורגער צייטונג" שרייבט אום ע ר ס ט ע נ מ אַ ל ע וויילט אין קאָזער פאַן עסטערייך אין דער דו פּעטשאַדט דעם רוסישען הייליגען פאַטערלאַנד אין אינזערן שטראַסען דיא שוואַרצ-געלבען פאַהנען געבען דען רוסישען. (קאָזער אַנדרעאַס II. דאַסטע וואַהל שאַן אינטס דיא רוסישע קאָזערין קאַטהאַרינא אין פעטערסבורג. בעזוכט אבער דאַמאַלס וואַר אַזעף נאַך גיין קאָזער.) דער בעזוך דעם מעכטיגען אונד עלדען עסטערייכישען קאַנצלערס אונד פעלדמאַרשאַלס דער קאָזערס פראַנץ יאָזעף אין פעטערסבורג איזט אַלגעגעבען: אַם 14. מילשטער-פאַראַדע אונד פעכער טהעאַטער, אַם 15. מילשטער-פאַראַדע אונד מאַהלצייט אים וויגטער-פאַלאַסט, אַם 16. האַפ-באַלל, אַם 17. מאַהלצייט בייא עסטערייכישען גע-זאַנדטען, אַם 18. יאַגד, אַם 19. האַפ-קאָנצערט. — דיא אַם הייסט ווערד דער קאָזער ערסט אַנפאַנגס מערץ נאַך ווען צוריקקייזען.

פ ע ב ר ו אַ ר ג, 14-טען פעברע. דער קאָזער פאַן עסטערייך בעזוכטע הייטע פאַרמיט-טאַגס דאַס גראַב דעם קאָזערס ניקאָלאַוס אונד לעי-טע אויף דאַסזעלבע איגען לאַרבעער-קראַנץ גיע-דער, דאַנן בעזוכטע ער אַללע רוסישען פרינצען (פראַס-פיהרטען) אונד דיא אַבגעגען מיטגליעדער דער רוסישען קאָזער-פאַמיליע וויא איך דיא אַנ-ווענדען פרעמדען פרינצען אונד דיא גענאַנדטען דער איסלענדישען מעכטע. דער רוסישע קאָזער, וועלבער פאַר איגענען קרעגליך וואַר, איזט גן פאַן זיינער קראַנקהייט פאַללקאַמען דערגע-שטעללט. —

* * *

דיא „שפּענגערישע צייטונג" (דאַס בלאַטט דעם קאָזערס וועלטעלס) בעשפּריכט דיא הייטע אינזעראַטס קאָזערס פאַללגעדערמאַסען: ערסט נאַך מערדערען בישטערן עראַהרונגען איזט עסטערייך צור אייזזיכט גע-קאַמען, דאַס איין געאייגנעטעס רוסישלאַנד איזט איין געאייגנעטעס איטאַליען פיר עסטערייך ווי. עסטערייך שוואַנקט מעהרערע אַהרע צוישען דער הינגיגונג צו רוסלאַנד אונד צווישען דער הינגיגונג צו פראַנקרייך, אונד גן עטשט הויס ערסט עסטערייך, מיט וועם עס האַלטען זאַלל. גראַף אַנדראַשי דאַס אַלזאָ דיא עסטערייכ-אונגאַרישע פאָלטיק איך דען דעמטען וועג גע-בראַכט. אַלס זיך עסטערייך מיט אונגאַרן אייס-געגליכען האַטטע, דא גלויבטע מאַן, דאַס דעזער אינסולטיך דורעקע גענען פרייסען געלייכטעט איזט — אונד עטפּגע דייזע דער אונגאַרן אונד דער עיגענמא-לעע הויסע-פיהר אַנדראַשי מיט קאָזער פראַנץ יאָזעף נאַך פעטערסבורג, אים דאָרט מיט דעם עס-טערייך-פיגלכען גאַרטשאַפט איגע פייעלעכע-פאָלטיק צו בעשפּרעכען! —

דיא אַמטליכע „פעטערסבורגער צייטונג" שרייבט אום ע ר ס ט ע נ מ אַ ל ע וויילט אין קאָזער פאַן עסטערייך אין דער דו פּעטשאַדט דעם רוסישען הייליגען פאַטערלאַנד אין אינזערן שטראַסען דיא שוואַרצ-געלבען פאַהנען געבען דען רוסישען. (קאָזער אַנדרעאַס II. דאַסטע וואַהל שאַן אינטס דיא רוסישע קאָזערין קאַטהאַרינא אין פעטערסבורג. בעזוכט אבער דאַמאַלס וואַר אַזעף נאַך גיין קאָזער.) דער בעזוך דעם מעכטיגען אונד עלדען עסטערייכישען קאַנצלערס אונד פעלדמאַרשאַלס דער קאָזערס פראַנץ יאָזעף אין פעטערסבורג איזט אַלגעגעבען: אַם 14. מילשטער-פאַראַדע אונד פעכער טהעאַטער, אַם 15. מילשטער-פאַראַדע אונד מאַהלצייט אים וויגטער-פאַלאַסט, אַם 16. האַפ-באַלל, אַם 17. מאַהלצייט בייא עסטערייכישען גע-זאַנדטען, אַם 18. יאַגד, אַם 19. האַפ-קאָנצערט. — דיא אַם הייסט ווערד דער קאָזער ערסט אַנפאַנגס מערץ נאַך ווען צוריקקייזען.